

Selmeczbányai Híradó.

SELMECZ- ÉS BÉLABÁNYA SZAB. KIR. VÁROS HIVATALOS KOZLÖNYE.

Előzetési árak:

Egész évre 4 frt. — Fél évre 2 frt. — Negyed évre 1 frt.
Egyszeri ár 10 krajczár.

Az egyes számkorlatok Joerges A. Özv. és Fia könyvkereskedésében, továbbá a Deak Ferenc-utczában Stark Miksa dohányfőzteségében, az Ezüst-utczában Tuschl Gusztáv ezüstráczkaszatában, a Fő-téren Ochdending Ignác dohányfőzteségében, a Szent-háromság-téren Gutfrönd Samu dohányfőzteségében.
Ugyanezen elárúsító helyeken lapunk részére hirdetések is felvesszenek szabott árakbólunk szerint.

Kiadók:

Főszerkesztő: VÖRÖS FERENCZ

Felölös szerkesztő: SZIFANCSAY MIKLÓS.

A lapot illető szerlemlény, valamint az anyagi rész is a kiadóhivatalra ezímenző.

Hivatalos hirdetések díja:

100 szóig 2 frt., ezután minden megkezdett 100 szóval 1 frt-tal több.

Magánhirdetések hirdetés díja:

Egy 3-szor hasabozott garmonlószó vagy ennek történetkőre 5 kr.; masodszori hirdetésnél 10 %, harmadszori hirdetésnél 20 %, többszori hirdetésnél 80 % árkedvezmény.

Nyílttér soronként 15 kr. — Bélyegj minden hirdetés után 30 kr.
Hirdetések a kiadóhivatalhoz ezímenzők. Hirdetés és nyílttér díjak előre fizetendőek. — Kéziratok nem adatkak vissza.

Megjelenik minden csütörtökön.

Levélár és muzeum.

A városunk könyv- s levélár rendezésére s muzeuma átalakítására kiküldött bizottság, miként már lapunkban jeleztek, m. hó 13-án Szitnyai József polgármesterünk elnökle alatt ültést tartott, melyen Dr. Fejérpataky László tudósunk is mint a könyvtári és muzeumi országos főfelügyelőség kiküldöttje részt vett, kit polgármesterünk azért a szíves érdeklődésért, melyet ez ügyek iránt tanusit, melegen üdvözölt felkérve őt a városi levélárnok kíséretében ez ügyre vonatkozólag szerzett tapasztalatainak előterjesztésére. Dr. Fejérpataky készséggel tett eleget az elnöki felkérésnek s előadásából bőven szereshettünk utasítást e fontos ügyben — azért habár későn is — közöljük az értekezlet lefolyását ismertető tudósításunkat.

Dr. Fejérpataky tudósunk a könyvtári és muzeumi országos felügyelőség nevében köszönetét nyilvánítja a város közönségének azon hazafias, ugy politikai, mint művelődés történelmi szempontból kiváló jelentőségű határozatáért, mellyel a városi levélár nagybecsű anyagának rendezését, valamint muzeum és könyvtár létesítést mondotta ki s maga részéről már ez alkalommal is igéri, hogy az ország. felügyelőség a város törvényhatóság ezen hazafias és kulturális céljainak előmozdításában ugy erkölcsileg s tanácsosal, mint amennyire lehet, anyagilag is támogatni fogja.

Mindenekelőtt azonban szükségesnek találja a város nagybecsű levélárának rendezését, melyre vonatkozólag előadja azt, hogy több ízben volt alkalma e levélárban kutatásokat eszközölni, annak anyagát általában ismeri s

bár az, az idők folyamában többször szenvedett, történelmi szempontból mégis fontos és megőrzésre méltó.

Az okmányok s iratok zöme, mely a 16-ik századtól kezdődik, oly gazdag tartalom, hogy ez méltán nevezhető a történelmek kincses házáának.

Az előző századból való iratok legnagyobb része a XVI. században e várost ért romboló tűzvésnek lettek áldozatai; de több okmány és könyv fennmaradt a XIV. századig visszamenőleg.

A rendezésre nézve az a véleménye az ország. muzeumi felügyelőnek, hogy a levélár két részre volna osztandó, és pedig történelmi és közigazgatási levélárra. A történelmben több osztályt volna célszerű megkülönböztetni, a különböző, történelmi jelentőségű korszakok szerint.

Az első osztályba volnának sorozandók a legrégibb iratok egész a mohácsi vészig. Ezeknek csak korrendi rendezése szükséges. A második osztályt képezhetnék a mohácsi véstől a szatmári békekötésig, a harmadikat innen az 1848/49. évi szabadságharcig, vagy az 1867. évi kiegyezésig terjedő iratok.

A második és harmadik osztályba tartozó iratok korrend s csoport szerint volnának rendezendőek, s a főcsoportot képeznék a város belületét feltűntető iratok, melynek a pénztári számadások, copierbuchok, jegyzőkönyvek. Egyéb számadások, levelezések, országgyűlési iratok, törvényezikkek csoport nélkül szigorú korrendben volnának rendezendőek.

A bélabányai levélár Dr. Fejérpataky László tudósunk véleménye szerint, külön vá-

kélek, bontsd fel ezt a levelet s olvasd fennhangon, hadd halljam mi áll benne? . . . panaszkodott Csátary oly slentori hangon, melyent még egy pillanattal ezelőtt fel nem tételeztünk volna róla. Anna felépte rózsás ujjával a levelet. Csátary, ki figyelemmel kísérte leánya arczának minden mozdulátát, esodálkozva tapasztalta, hogy az milyen elpirult, amint a sorokat szemével gyorsan keresztül futotta s hangja rezkedett az olvasásnál. A levél így hangzott:

Szeretve tisztelt Uram!

Ma delután bátor leszek tiszteletemet tenni fiammal együtt. Azon reményben, hogy látogatásunk nem leend terhére szerette tisztelt urának s beces családjának, maradtam illő tisztelettel: kis jenő Gátfalvy János.

Csátarynak leestél az álla e név hallatára s homlokán úgy kidaagadt erei, mintha legalább is szétrépszteni akarták volna az éket fedő színtelen bőrt.

— Micsoda bátorság, de micsoda . . . méltatlankodott, hogy az előjón merészelnék, aztán — szeretve tisztelt . . . No hiszen . . . itt ugyan meg nem melegednek.

S apró, szürke szemei úgy forogtak mély üregekben, hogy Anna ijedten futott ki a szobából.

Delután csakugyan begördült Gátfalvyék könnyű fogata Csátaryék udvarába. Szólanul haladt a két férfi egymás mellett a széles lépcsőkön fölfelé. Az előszobában leveteltek porlepte felöltőiket s kopogtattak az ajtón. Semmi hang. Esodálkozva tekintett egymásra az apa és fia, míg nagysokára valami dörögés adta nekik tudtal, hogy van valaki a szobában. Beleptek: Meglepidőve látták, hogy a nők nincsenek bent.

lasztandó. Ennek tartalmára vonatkozólag megjegyzi, hogy csak a külön ládában elhelyezett okmányok s iratoknak van történelmi értékük, továbbá, hogy az óvári helyiségben elhelyezett s a f. é. február havában keletkezett tűz után fennmaradt iratok közt, melyeket átnézett, történelmi szempontból csak néhány régiebb korból, XVI., XVII., XVIII. századból származó számadási könyvet talált becesebbnék s megőrzendőnek.

A levélár második főrészsére, a közigazgatási levélárra vonatkozólag megjegyzi Dr. Felérpataky, hogy ennek anyagát a szabadságharcztól, vagy az 1867. évi kiegyezésztől kezdődő közigazgatási iratok képezhetnék.

Az iratok elhelyezésére nézve előadja tudósunk, hogy a tervbe vett helyiségek nevezetesen a város házi bolt, a Magasházban levő főispáni lakás, a fogyasztási adóhivatali iroda s óvári helyiség közül a kívánt célzra legalkalmasabbnak találja az óvár belső udvarát, mely stilszerűen berendezve, mint levélár, könyvtár és muzeum ritkán pártját. Csakhogy ennek átalakítása tetemes költségekbe kerülne, melyeknek fedezését, miként értesült, a város viszonyai meg nem engednék. Kísérletképen lehetne e célból a miemlékek országos bizottságához, illetőleg a vallás- és közoktatásiügyi ministeriumhoz anyagi segélyért folyamodni, de addig is, míg az óvárnak átalakítása lehetővé tétetik, szükséges legalább a levélár rendezése céljából más helyiségről gondoskodni.

A város házi bethelyiségeknek erre a célzra felhasználását az előadó ország. muzeumi felügyelő azoknak dhoos és szik volta miatt nem ajánlja. Ugy szintén szüknek találja s ezért, valamint titbiztonsági szempontból sem ajánlja s a levél-

— Ó nagysága — kedves neje s Anna kisasszony nincsenek talán itthon? kérdé Gátfalvy János kíváncsian.

— Itthon vannak, itthon — válaszolt Csátary ravasz szembunyogatással, de nem szeretem, ha benn vannak, mikor olyan kedves vendégeim érkeznek, mint önök amice. Aztán mivel lehetek szolgálatokra, ugyan mivel?

Le sem ültette őket, hanem csak úgy állva mondta el Gátfalvy látogatásának célját. Azt hitte, hogy majd csak megtöri a jégkerget s kérésének legfontosabb részét már a nők jelenlétében fogja elmondhatni.

— Méltóztatik tudni szeretve tisztelt uram . . . — Csak tisztelt, amice, csak tisztelt — vágott szavába Csátary Dániel, nem a legudvariasabb hangon. — Hogy egy esekély tevédesén, egy kis félreértésen alapuló ödium szakította el családunk baráti kötelekét — folytatta Gátfalvy. Ez mindenesetre fájdalommal érint bennünket s mi részünkről iparkodunk is megragadni az alkalmat, mely ismét közelebb hozhatna bennünket egymáshoz . . .

Csátary keskeny ajkain gúnys mosoly jelent meg e bevezetésre s bosszantó stoicismussal bámulta a terem padozatán elterülő vastag szőnyegek himzéit.

— Ezért batorodom remélni kedves urambátyám, hogy meghallgat s megengedi, hogy előterjesztendő kérésémnel a hölgyek is jelen lehessenek . . .

— Hagyja már el amice azokat az ephitetonokat, nem illenek azok mi hozzánk, — a hölgyek pedig nem jönnek be! — vágott Csátary Dániel ismét Gátfalvy szavába, de ezáltal oly kíméletlenül, hogy a

TÁRCSA.

Késő . . .

(lirta: Jeszenszky Gyula.)

Bedeői Csátary Dániel daezára a tavaszvégi langyos időjárásnak, fülíg gombolt, pubabélésű kabátban s többszörösen egymásra gyöngyölt kakaróka bujva ül a kellemelen melegert terjesztő tornyos eserep kályha mellett. Fakó, összeasztott arca testének legkisebb mozdulatára is fájdalmat árul el s föl-szisszen, valahányszor megkísérli, hogy a vékony, eson-tos kezében tartott levelet felbontsa. Reszketve nyúl az ölben heverő esenyőtől után s míg annak cles hangja betölti a füledt levegőtű szoba esenyjét, arczán az előbbi fájdalom kifejezését a bosszusággal vegyült türelmetlenség váltja fel. E pillanában kinyílik a mellékszoza nagy szárnyas ajtaja s elragadó szépségű leány lép be. Könyved léptekkel siet a zsörtölődő mumiához s mintha esenzielmi akarná, átöleli gyöngéden karjaival s egy esókot nyom izzadságtól gyöny-göző homlokára.

— Mit parancsolsz atyám, kérdi aztán szeliden s varakozóan függészli szép, nagy szemcit atyjára.

— Mit parancsolok? Semmit, semmit. Én nem is parancsolhatok, mert fel lábam már a sírban van és senksem heredit réam . . . még a eseléd sem. János az inémt muskolytí helyett verpelétivel föltölte meg pipámot s mert megfenyegettem a semmire kelőt, hogy levonom havi bérét, neki áll most föl jobb . . . Dehogyan parancsolok lányom. Kérlek . . . igen, csak

tár czéjlaira alkalmatlannak nyilvánítja a „Magasház“-ban levő főispáni lakást. A fogyasztási adóhivatali iroda a megtekintett helyiségek közül némi átalakítással mellett levéltári czélloknak legjobban felel meg; ha azonban, miként értesült, a városi törvényhatóság megkapná a Szent-Háromság-téren levő s a bányakincstár tulajdonát levő bányatorvényszéki épületet, első sorban ezt ajánlaná levéltári czéllokra annál inkább, mert e helyiségben nemcsak a levéltár, de a muzeum s könyvtár is együttesen volna elhelyezhető.

A könyvtár alapítására nézve azt véli dr. Fejérfalva tudósunk, hogy a város bírtokában levő jelentékeny mennyi égő könyv a létesítendő könyvtárnak alapját képezhetné. E könyvtár az 1897: XV. t.-ez. végrehajtására vonatkozó rendeletről kifolyólag nyerhetne kiegészítést, a mennyiben több, leginkább a város területén megjelenő s így helyiérdekkel bíró sajtóterméket, melyek a hivatkozott t. ez. s miniszteri rendelet értelmében a könyvtári s muzeumi országos felügyelőségnek beszolgáltatandók, a felügyelőség készségiel becsatálja a város rendelkezésére, s a létesítendő könyvtár anyagi segélyül is támogatná, továbbá a könyvtár ajándék s beszerzés által is bővíthetne s lassan több irányu, u. m. komolyabb tanulmányokat tartalmazó, ismeretterjesztő, szépirodalmi, sőt bár kissé nagyobb nehézséggel, népkönyvtár is létesülhetne.

A muzeumnak a város bírtokában levő tárgyak képezhetnék az alapját, u. m. a városi levéltári helyiségben elhelyezett véső és kalapács s egyéb az országos iparkiváltásra küldött tárgyak, régi fegyverek, a könyvnyomtatás első éveiből származó könyveknek (incunabulum) egy-egy példánya, s városi jogkönyv stb. Kiegészítést pedig az által lelhetne, ha a bányakincstár s egyes intézetek, s magánosok is felszólítatnának, hogy a bírtokukban levő s muzeumban helyt foglalható tárgyakat letét czimén a városi muzeumba szolgáltatassák át. Megjegyzni előadó, hogy a muzeumnak kiváló gond fordítandó arra, hogy az ne legyen holt kincsek tárnája, miért is annak mindenki számára legalább kétszer hetenkint nyitottnak kell lennie, s egyuttal kiváló gond fordítandó arra, hogy a látogatók számára magyarázat tartandó. Természetesen tartja végül előadó, hogy a levéltári administratio a könyvtári s muziumtól külön nem álló Galfaly Dzsó areáról egészen eltűnt a reménynek derült színe s egy lomdandó, fájdalmas tekintetelelve utja felé, lecsigszott fível támaszkodott a falhoz.

— Elfelédtetnők a multat oly képpen talán, hogy gyermekeinkel, kik már régibb idők óta vonzódnak egymashoz — összehazasítanók és . . .

Galfaly nem vészthette be szavait, mert Csatary oly hangosan kezdett kiabálni dühében, hogy a harmára neje s Anna is befutottak a szobába.

— Szeretik egymást, habaha . . . János, János ordított torkaszakadtából, hozz vizet, borogatól a fejemre, megöl a guta! Amice, amice — fordult elkékült arcczal Galfaly felé — vigye fiát haza s keressen számára valakit, ki jobban illenék hozzá, mint az én leányom! kerepell szakadatlanul s majd elnyelte őt szeimeivel.

— Ne tegyék boldogtalanokká gyermekeinket, — kisérelte meg Galfaly a közbeszólást, hiszen közös érdemeinről van szó.

— Pleonasmus amice, ne fárasza magát tovább, fáradjon el haza! — replikázott a színébből kikelt ember.

— De talán meghallgathatók a hölgyeket is e kérdésben?

— Finivimus amice. Nolo plus audire. Vade!

A nők nem érthették ugyan ez utolsó szavakat, de elég magyarázatul szolgált nekik az, hogy Galfalyék nem boesákkozva a meoldó kiséreltekbe — albusztak s ahig, hogy beletették maguk után az ajtó, Csatary dühfőlt elorzult arcczal, felakadt szemekkel dőlt hanyatt a karosszékre.

Egy hét múlva Csataryék összepakkoltak s a legnagyobb incoignitában tengeri fürdőre utaztak, mint

lönváló legyen s itt is ott is elegendő munkakerő volna alkalmazandó.

A könyvtári s muzeumi orsz. felügyelőség megbízottjának eme kimerítő előterjesztésével a helyi bizottság a város kulturtörténete érdekében tett készségiel fáradozásaiért köszönetét nyilvánította s a tett előterjesztéshez képest elhatározta, hogy emek értelmében ugy a városi levéltár rendezése, mint a könyvtár s muzeum létesítése iránt a törvényhatósági bizottságnak ajánlat téesassék. Főleg pedig első sorban a levéltár rendezésének s az e czéllból alakítandó helyiségnek szükségességét mondotta ki a bizottság s e tekintetből ajánlatba hozza, hogy addig is, míg e czélra alkalmasabb helyiség, esetleg a bányatorvényszéki épület nem áll a város rendelkezésére, levéltári helyiségnek a „Magasház“ földszintjén levő, jelenleg a fogyasztási adó kezelő hivatalnak használt helyiség alakíttassék át.

Azt a tervet pedig, mely szerint a városi lakói bolthelyiségek vagy a „Magasház“ emeletén levő főispáni lakásnak használt helyiségek levéltárnak felhasználásának, mint a czélnak meg nem felelőt, a bizottság elejtendőnek tartja.

Végül azt ajánlja a bizottság, hogy az Ó-várnak muzeummá való átalakítása s az e végett adandó segély czéllából a m. kir. vallás-és közoktatásügyi miniszterihoz kérelmi felterjesztés intézessék.

A bizottságnak eme javaslatát a tanács már is tárgyalta, azt egész terjedelmében elfogadta s azzal toldva meg, hogy addig is, míg a városnak akár az Ó-várban, akár másutt megfelelő helyisége lesz rendelkezésére, a muzeumi tárgyak az elpusztulástól megőrizve az Ó-várban helyezendők el, elfogadás végett a júniusi közgyűlés elé terjeszti.

Hivatalos rész.

3686. fihoz. 1898

Árlejtési hirdmény és feltételek.

1. Selmech és Belábánya városok közönsége 3 évre bérebe adja a Vilnyi kötenger feletti hegyoldalon levő kőbányának, s az ahhoz tartozó, a helyszíne kijelölendő □ öhnyi kövejtésre alkalmas területnek kihazsználatát malom, — lépcső — határ — járda és épületi köntermeleése végett, mi a miszaki követelményeknek megfelelő módon lesz gyakorlandó.

2. Az árlejtés a helyszínen f. é. július hó 4-én Csatary mondta: údítás czéllából. Nejének azonban megsúgta félken, hogy a messze utat inkább a leány érdekében tessz, hogy előedje a „laskót“ s ne legyen alkalmá vele találkozni.

A köszvény bevégezte romboló munkáját s bedokói Csatary Dániel a jelenettől négy évre meghalt. Anna halványan, megőrzve állott atyja rava talánál. A hosszú szenvedéstől kissé becsott, szép arcza elárulta azt a belső küzdelmet, mely kedély világának harmonaját egészen feloldta. Két ellentétes érzelmet töltött be most szívét: az atyja halála fölötti fájdalom s az a tudat, hogy most már szabad és semmi sem gátolhatja többé, hogy azon férfiú lehessen, kiért oly végtelenül sokat szenvedett, annyi éjjel virrasztott ál álmatlanul, annyi könyvt hullatott. A renénynek sugara csillant meg szemében s ödes érzésnek gondolt azon pillanatra, midőn ismét megláthatja őt . . .

A gyászos szertartás kezdetét vette s míg Anna óll boyongott zúrt — zavart gondolatjainak labirintjában, míg képzelete itt hagyva a gyászos, örömtelen jelent, egy szelvény meszerűi jövőben keresett nyitító balzsamot a multnak sebére, — a fiatal városi, kaplan, ki a helyből elagott, beteges plebanost jött helyettesíteni, megkezdte funkcióját:

Orenus profidelibus de functis . . .

Anna fölemelte fejét e hangra, szeimei mereven tapadtak a lelkészre, aztán szívéhez kapva kezével, egy veltörzázó sikolylyal rogyott a virágokkal elhamozott koporsóra.

Galfaly Dzsó pedig tovább énekelté esengő mély hangján:

Absolve Domine . . .

d. e 10 órákor fog megtartatni. Addig azonban zárt ajánlatok is elf. gadtának.

3. Évenkénti 300 frt. bérösszege alóli ajánlat figyelembe nem vétetik.

4. Vállalkozni (bércni) akaró köteles az árlejtés előtt avagy zárt ajánlatában 50 frt. bánatpézt letenni.

5. Az árlejtés eredménye felett a városi közgyűlés foghatározni, úgy, hogy a jelentkezők közül szabadon fog választhatni.

6 A végleges szerződés megkötés alkalmával a bánatpézt az évi bérösszeg erejéig lesz kiegészítendő.

7. A bérösszeg 1/2 évi előleges részletekben fizetendő.

8. Albérebe adás nincs megengedve.

9. A bérléttől eredő adók és illeték a vállalkozó által viselendők.

10. A kőbányához vezető kocsiút járhatóvá tétele és fenntartása a bérlő köteleossége; az ut irányát a tanács fogja megjelölni.

11. A bányá és a kövejtés egyéb helyei a kö töreestől tisztán tartandók. A 15reces hóvá fuvarozásának helyét a tanács fogja kijelölni.

Selmechbányán, 1898. május hó 27-én

Sztinyai József s. k. polgármester.

A városi anyakönyvvezetők hivatalos közlései.

I. ker. Selmechbánya, Banka, Rovna. 1898. máj. 25-től máj. 31-ig.

Halálozás.

Sorszám	Az elhunyt neve	Kora	Halál oka
115	Stubna Mária	35 é	tüdőgümőkör
116	özv. Neuesch János	70 é	vizkór
117	özv. Jase István	74 é.	idült Brigh-t-kór
118	Lászkovszky Katalin	45 n.	indóvész
119	Petusk Ferenc	5 h.	béluhurat

Született 6 gyermek; házasság kötletett 6.

II. ker. Belábánya.

Halálozás 1; született 1; házasságkötés nem volt.

III. ker. Hodrubánya.

Házasság: Reinwart János, Neuschl Jozefa, — Gregus Mihály, Morovjin Antónia, — Frank Pál, Hallaj Juszina, Dirnbach Arnold, Komora Antónia. Született: 1. Halálozás nem fordul elő.

IV. ker. Steffultó.

Halálozás 3; született 1; házasságkötés nem volt.

KÜLÖNFÉLEK.

— Személyi hírek, Farbak István orsz. gyűl. képviselőnk és fia ifj. Farbak István dr. budapesti joggyakornok, nemkülönben Dr. Regéczy N. Andor budapesti kir. aljárabiro, Dr. Wagner József, Henrich Viktor petroszenyi bányamérnök a pünkösdi ünnepeket városunkban töltötték. — Litschauer Lajos bányaiskolai igazgató és Székely Vilmos tanár a tanítványokkal Erdélybe tett tanulmány kirándulásból visszaérkeztek. — Regéczy Nagy Vilmos okl. gazdász, mint több biztosító társaság jeg kár becselője két hónapra terjedő becselői eljárások keresztül vezetése czéllából elutazott. — Dr. Raisz Gedeon egészségügyi felügyelő a Farkas Kálmán főmérnök a városi vívezeték tanulmányozására illetékel előbbi még az egészségügyi vizsgálatok megejtése czéllából is ma fognak városunkba érkezni.

— Eljegyzés. Bazala Gyula, a Gröber F. és fiaii egyi vasnagyerkeskedő czég üzletvezetője, e napokban jegyet váltott Budapestben Kodolányi Emília urnéval, Kodolányi János zalamegyei földbírtokos leányával.

Hermann Ottó Selmechre jön. A nagy tudós, kit városunkban többször volt szerencsénk tisztelhetni, midőn illteni rokonait meglátogatni jött, legközelebb újból meg fog látogatni. Lukács Béla, mint az 1900. évi párisi nemzetközi kiállitás m. kir. kormánybiztosa értesítette polgármesterünkkel, hogy a kiállitás magyar osztályának egyik legérdekesebb részét, hazánk történelmi emlékeinek gyűjteményét kitünő tudósunk Hermann Ottó fogja rendezni s hogy a gyűjtemény számára anyagot és adatokat gyűjtson — legközelebb Selmechbányára jön.

— Tíz éves találkozó. Selmechbányán az 1888-ik évben a selmechyi ev. főgymnaziumban érettségelt tett tanulótlársak 10 éves találkozója f. évi június 29-én lesz; Hoffmann Géza bányamérnök felkéri az érdekelteket, hogy fogadjalmuk értelmében a mondott napon Selmechbányán összejőjenek, addig is tartózkodási helyöket vele közeljék. Lakása: Köpez (Háromszékm.)

— **Ambó esküvő.** Szép családi ünnepet állt Sald Salamon helybeli kereskedő családja; — tegnap előtt május hó 31-én ment férjhez mindkét leánya: Gizella és Szerafin; — előbbi Rothmann Dávid vasuti raktárnokhoz, utóbbi pedig Geist Jakab költőgyári üzletvezetőhöz; — a kettős násznép d. u. 4. órákor az anyakönyvi hivatalba ment, a hol Krausz Kálmán m. kir. anyakönyvezető adta össze a két párt, innen pedig a zsinagógába ahol az egyházi áldása besztercebányai rabbi adta a fiatal házassokra. Este nagy lakoma volt a városi vigadóban, melyet reggelig tartó táncz követett; a lakomán sok lösz volt.

— **Öldinger hagyatéka.** Néhai Oldinger Antal helyabányai plébános hagyatéki ingóságai u. m. butorok, ezüst és arany neműek, szarvasmarhák, kocsik, szánok stb. f. évi június hó 3-án pénteken d. e. 2. órákor kezdődő árverésen fognak eladni Belsőbányán a plébánián a hatóság kiküldötte és a végrendeleti végrehajtó jelenléteben.

— **Lövészet.** A maj. 30-án megtartott lövészet eredménye következő: Eselt mindössze 429 lövés, ugyanannyi körégséggel. Az I-ső díjat: Szvoboda Zeno, — a II-ikat Liha Antal, — és a III-ikat Fiedler Gyula egy-egy négyesre, nyerte el. Négyeseket lőttek még: Belsőház Gyula 2. Fiedler Gyula 3. Havas János 1. Liha Antal 2. és Szvoboda Zeno 2. Megemlíthük, hogy a lövészetben jelen volt a többi között Farbak István, városunk országgyűlési képviselője, s Szitnyai József, polgármesterünk is, kik hosszabb ideig való ott tartózkodásukkal vidámhangulatot keltek a lövésztársaságban.

— **A nyaralókat építő részvénytársaság** nosokára megalakul; — az előkészítő bizottság május hó 18-án kint volt a Rovnán és megállapodott a legelőször felépítendő vendéglő helyében, melyet a közgyűlésnek fog ajánlani; — Az alakuló közgyűlés egybehívatását csak is az akadályozza, hogy még 16 gyűjtő iv nem érkezett vissza; a már beérkezett gyűjtő iverken eddig 999. db. részvény van jegyezve. — Terveben van vége az is, hogy a vendéglővel egyidejűleg egy u. n. „minta-villa” is építessék, mely is mintája lehetne az ezután építkező magánosoknak. — Tehát a k előre, lehet még Selmeccen is valamit csinálni!

— **A polg. dal- és zenekörnek** május 22-re hirdett közgyűlése, s a tervezett dal- s zene-előadás Öldinger Antal helyabányai plébános bekövetkezett elhalálása miatt f. é. június 5-re halasztatott el; mikor is a közgyűlés kedvező időjárás esetén a vigadó kertjében d. u. 3 órákor, ellenkező esetben pedig este 7 órákor a teremben tartatik meg. A közgyűlést dal- és zene-előadás, majd táncmulatság követi.

— **A dohánygyár épít.** A múlt héten városunkban jártak Zobel Lajos és Vangel Károly pénzügyi tanácsosok és Pöhlmann mérnök, mint értesülünk azon feladat megoldására, hogy a dohánygyárban a szárfutó helyeket, melyeket a rendőrorvosi vizsgálat kifogásolt — más helyre építtessék. Ez az ügy már két év előtt is szóba jött, és pedig a miniszteriumból kezdeményezve, de az építkezést a miniszterium nem rendelkezett el, mert az igazgatóság szükségletlennek jelentette ki a szárfutó helyek másholra építését — most azonban miután orvosenként szemponok nyomultak előtérbe — reméljük, hogy így természetű akadály nem fog felmerülni.

— **A lyceumi majális.** Több oldalról érkezett kérdésre nevezetű tudjuk, hogy a rendező bizottság helyben nem küldött sem meghívókat, hanem ez uton tudja, hogy a tegnapi napról elhalasztott majálisat holnap (jun. 3.) tartja meg Kisibyén, hova az érdeklődő közönséget szívesen látja. (Rend. biz.)

— **Koldus honvéd.** Huszár volt s vitézül harcolt a szabadságharcban, víztészéje ereje: megesonkult keze feje, két fejsze, lábának két helyen törése. Más kitüntetés soha az életben nem érte; de ő ezzel is meg volt elégedve, sőt bízke is volt rájuk mindenkor, mert a hazáért és Kossuthért kapta. De a behégedt seb idővel megújult s megtörte az évekkel együtt a huszárt, kíról egy sarga papszerrel alapján a fővárosi kórházban kúszoltak, hogy 78 év előtt Selmeccbányán született. Ere ide küldték, szülővárosába, neki teljesen idegenbe, mely neki más alap híján egyebet nem adhatott, mint egy koldusbürcél. A bürca is nehéz neki, a koldulás sem áll jól alhoza a tisztas ósz szakálhoz; e mellett lába sem bírja már az agg testet, s így nem csoda, ha az éhenhalásnak néz elbe a szegény huszár. Hogy ez be ne következzen, megnevezük őt, biztosra vesszük, hogy akadnak jószívű adakozók, a kik megkönyörölnek rajta, a kinek az a fővágya, hogy abba a kecskeolba mehessen lakni, amelyből gazdálja a kecskéit a minap eladta. Neve: Habacsok Mihály, kora: 78 év, lakása: az Újakra melletti Csunderlik-láz kecskeolaja, de csak azon esetben, ha az emberbarátok oda segítik, hogy 1 frt 20 kinyi nagy lartozását felveheti és 1 frt labkért előre lehet. Kérjük a nemes szívű emberbarátokat, hogy a szegény koldus huszárnak szánt adományait közvetlenül neki juttassák.

— **Paedagogiai értekezés.** A selmeccbányai r. k. elemi iskola tanítótestületének május havi gyűlésén Acel János tanító tartott értekezést „A pedagógiai utánszóló”. Értekezésében különösen kiemeli azon befolyást, melyet az emberek azon tehetősége, hogy másoknak eselekményeit utánolni törekszik, a jellem, kedély s általában a szellemi fejlődésre gyakorol. Az utánszóló ösztön az állatvilágban vett példákak is igen érdekesen megvilágítva, attér azon lélekani igazság fejtegetésére, hogy milyen hatalmas eszköz az azon nevelő kezében, ki rendszerét az ember utánzó tehetőségre alapítva, a történelem s társadalmi jeleségeinek példáját által törekszik a gyermek belső világát fejleszteni, s módszeres uton bemutatni a legnemesebbeknek és legjobbaknak eselekményeit, hogy azokból a fiatalág lelkesedést s tetteihez erőt merítsen. Mindenek felett szükséges azonban, hogy a gyermek közvetlen környezetében szép példát lásson maga előtt. Ere nézve utal az értekezés a szülei házára, a gyermek társaságára, gyermekjátékokra, s nagyon helyesen mondja, hogy a gyermekek számára nincsen más örökös, mint az élő példa, paedagogiai bolonság azt hiáni, hogy csupa okoskodás által a lehet a gyermekeknek el akarati és erőt fejleszteni a munkásságnak, főtevének ösvényén való haladásra, az igaznak, nemes és jónak követésére. Azért a paedagogus legyen mindenben élő példája tudatában és magviseletében, oktatásában és életmódjában utánszóra méltó eszményképe tanítványainak.

— **Rendőri hírek.** A részeg laboráns. Pünkösöd hétfőjén Strkula Károly, Margocsy gyógyszer laboráns alaposan berugott és a padlásra ment aludni; — a gyógyszerész gyakornok főnöke felhívása folytán a laboráns keresésére indult és nagy bajjal lehozta őt a padláról a gyógyszerlátr mellett szobába, a hol figyelmeztette őt, hogy jobban viselkedjék, mert ha főnöke megnádja, hogy ma is részeg, el fogja őt bocsátani; — a laboráns erre bevágta a szoba ajtaját és ki ment; — a folyósón szétgombolta kabátját és ingét és egy zsebkéssel mellébe szúrta; — ezt látva a gyakornok, rávevete magát és a kést kiakarta venni kezéből, de bizony nem bírt vele, sőt Strkula a késsel a gyakornok mellébe döfött, kinek kabátját és ingét átszurta, de szerencsére a kása melloston fenakadt; — az oda hívott rendőr fogta le a dühöngőt és bekísérte a rendőrség fogházba. — Másnap kijózanodván, azzal védekezett, hogy mil-sem tud az egész dologról; az eljárás testi sértés miatt megindított ellene.

A selmecczi vízvezeték.

(Sztancsay Miklós v. főjegyző jelentése.)

II. RÉSZ.

Tanulmányok az általános vízvezeték létesítéséhez.

(Folytatás)

Dérier Mihály jelentésében két főfelvet hangoztat, egyik, hogy az ivóvizet csakis beerdősítések és pedig különösen a városküli és Paradicsom horg befutása által szaporíthatjuk s az egyes források helyek vizét külön vezetékkel által kell összehoztatnunk s a vízvívő tárnákat kifizetni s a lehetőségig nagyobbitani, a másik pedig, hogy a használati vizek gyűjtésére a városi alsó tavat kell megnagyobbitani.

Ezen két vezérszempont önkéntelenül is vezetett a hatóságokat az ügyet érintő intézkedések megállapításánál, önkéntelenül mondom, mert sajnos a vízvezetési ügyben számos szakértő s ugyanannyi előadó dolgozott s mindannyiszor előiratok nélkül, ezek az irattárban hevertek és veszttek el minden alkalommal csak az új eszeleletekből megérlelődött felfogás vezette a közönséget intézkedéseiben s talán nagy ritkán a helyes emlékezet; igazolja ezt, hogy sokszor ugyanazon adat beszerzésére a későbbi időkben hasonló intézkedéseket találtam s jóformán a meglévő adatok és szakértői vélemény újabb beszerzése késleltette az ügyet és sokszor esett meg, hogy hosszú időkön keresztül feledésbe ment az intézkedés és késleltetett az eredmény.

A beerdősítésekről tudjuk, hogy arról évről-évre gondoskodott a város községe — a Paradicsom horg ma már vagy részben befutva van s többször hangsúlyozott követelmény az is, hogy a többi rész és a Vöröskút is beerdősítessék; különösen Dr. Schwartz Ottó tvhat. biz tag főbányatanácsos és akad. tanár igazi szaktudással mutatót rá közgyűlésünknek az következményekre, melyeket a beerdősítésnek előidőzniök kell, a közgyűlés osztatlan helyesléssel fogadta a megfontolthen érveket — a kezdeményezés iránt is intézkedett, de a kivített megakasztotta az egyes magán telkek tulajdonosainak tulesigazott követelése.

A Paradicsom horgi csúcsnak beerdősítése is meghozta már gyümölcsét, kétésgtelen, hogy a heggyődalokon fakadó források állandókba — bővebbek — ujabban az Ó-város beerdősített heggyődalain, mely annak előtte teljesen vízszegénynek ösmertetett, most időszaki forrásokat talalunk.

A János-forrás fellárási munkálatait két ízben kezdték meg, az első alkalommal — mintegy 15—17 év előtt tárnák kezdtek nyitni — a kijövő vizet kőből összerakott szaraz csatornában vezették el — egyik ágát pedig facsókkel fogták fel — a második fellárási kísérlet csak kísérlet maradt, mert alig 3 napi munka után a munkásokat elrendelték.

Hogy mi volt az oka a végrehajtás felfüggesztésének, az ügyiratokból kivonem nem sikerült.

A társ tiszttárási munkálatait is megkezdte, de lassanként lanyhult a buzgalom, az elért csekély eredmény kimerítette az anyagi erőt s így lollorgatások csak áltarmára voltak az ügynek magának, mert ismételtlen is csak arra szolgáltak, hogy feledésbe merítsék a egészet.

Jellemző erre, hogy nagyobbára csak a közgyűléseken és csak egyes rekontermesztő tárgy tárgyalásánál került szóba a vízvezeték kérdése, interpelláció, kérdés intézés hozta felszínre, hogy aztán az annak alapján elrendelt közbeszó intézkedéssel ismét az irattárban vészzen el az ügy, mert nyilvántartás berendezve egyáltalában nem volt, az iródi teendőkkel túlhalmozott előadók figyelmé pedig ritkán tért rá vissza, sőt sajnálattal kell kiemelnem, hogy sok ügyirat veszett el, mert az egyes érdeklődők kivették, s vissza nem szolgáltatták, avagy a bizottsági tárgyalások közt elkallódtak.

A tárgyalások megindítása.

1881. évi november hó 29-én tartott közgyűlésen az 1882. évi közöltségvetéssel került szóba a vízvezeték s akkor újlag kívánatosnak jelezte a közönség, hogy a városküli ivóvizekre (János-forrás) külön vízvezeték készítsessék s a tervezet elkészítésére Dr. Schenek István, Farbak István, Pöszhl Ede, Clement Gyula és Marschalko Gyula bizottsági tagokat küldte ki.

E bizottság működése úgy látszik eredményre nem vezetett, mert őt évvel később a kiküldött bizottságnak egyik tagja Marschalko Gyula intézett kérdést a polgármesterhez (az 1886. évi szeptember hó 7-én tartott közgyűlésen) a vízvezeték ügyben „mely az előző évben került elő szönyegre”, kiemelvén egy vízvezeték létesítésének rendkívüli szükségét s azon nézetének ad kifejezést, „hogy az údvös intézmény életbe léptetésének nem szolgált akadály a pénz-kérdés, mivel az költsön felvételét is megoldható s méltányos, hogy a gyümölcsöket s hasznokat élvező jövő nomzedék is viselje a létesítés terheit.”

A közgyűlés Marschalko interpellációjára, mint annyi éven keresztül, most is kimondotta a vízvezeték létesítésének szükségét s utasította a város tanácsát, hogy az azelőtt őt évvel kiküldött bizottsággal a tárgyalásokat mielőbb ejtse meg s (a mint minden egyes határozalban kimondotta) a legközelebbi közgyűlésnek jelentést tegyen. (131—1886. közgyűlés.) Ez a határozat volt aztán tulajdonképeni alapja a tárgyalások megindításának. E csosvcsky Vilmos volt polgármester buzgón látott hozzá a megoldáshoz s a szakértőkkel kiegészített bizottság meg az ön (szept.) 29-én ülést tartott, melyben az előnk megnyitotta az ügy igen rövid történeti ismertetésen kívül azt is szóba hozta, hogy a vízvezeték létesítéséhez a tavakon kívül még egy forrásra is lehet számítani s ez a János-forrás, mely oly víz bőséggel (?) bír, hogy másodpercenként 05 liter vizet képes szolgáltatni, a János-forrás a szent-antali kaputól 2329 méternyire van 236 méter magasságban — azt a kérdést veti fel az előnk, hogy mi celszerűbb — ivó vizet, vagy csak lüzlőlői cselokra szolgálót a városba vezetni?

Érdekes volt az ülésben Farbak István bizottsági tag nyilatkozata, megjegyezte, hogy e kérdés már egy előző alkalommal is foglalkoztatott egy bizottságot, melynek eleinte az a terv, hogy a város két oldala csőházzal látassék el, melyből tüzeset alkalmával a város bármely része sőt bármely háza is oltatható lenne. E terv azonban csakhamar eljeletett, mivel e szerint csakis használati vizet lenne a város elvezető, de ivóvízzel nem, miért is oda terjed véleménye, hogy e tervet mellőzzék különösen a vízmennyiség elégtelenségére való tekintetből.

Szerinte ugyanis mintegy 170 köbméter vizet szolgáltatt naponta a város tíz kulja, ehhez még 260 köbméterre lenne szükség, hogy a belváros minden egyes lakójára naponként 50 liter víz jusson, annyit pedig a rendelkezésre álló tavak rendes körülmények között nem képesek szolgáltatni.

Az értekezet végül hosszabb tárgyalás után abban állapodott meg, hogy Farbak István és Dr. Schenek István küldötte ki Körmöczbányára az oltani vízvezeték megtekintésére, hogy a tapasztalatok után adhassa meg véleményes javaslatát.

A kiküldöttek a körmöczbányai vízvezeteki tanulmányról szóbeli jelentést tettek s az azon évi (1886.)

októberi közgyűlés, az ezen ügyben több oldalról felmerült szöváltások s felderítések alapján* mindennek előtt arra utasította a kiküldött bizottságot, hogy a város rendelkezésére álló vízmennyiség nagyságának felderítésével (vízmérésekkel) foglalkozzon és jelölje meg azon forrásokait, melyek a vízvezeték hálózatába mások jogának sérelme nélkül bele vonhatók, végül, hogy a vízmennyiség megállapítása után arra nézve tegyen javaslatot, hogy minő vízelvezető létesítések.

Ennek a bizottságnak rendszeres működését a viszonyok s különösen a felmerült új tervek megzsisbasztották.

Új tervek.

A következő évben 1887-ben Ocsosvitzky Vilmos volt polgármester új tervvel lépett a közgyűlés elé. (1619—1897.). Előterjesztésében előre becsátja, hogy Selmeczbánya lakosságának már régi óhajja a város két oldalát oly vízvezeték csőhálózattal ellátni, melyből házvezeték esetén a város bármely része omlathat lenne — ezen óhaj megvalósítására több ízben küldtek ki bizottságokat, de ezek mindannyian oda nyilatkoztak, hogy a vízhiánya miatt* ezen óhaj alig lesz megvalósítható.

A városi tavakat indítványozta felhasználni, mert a vöröskuti tó köbterme kb. 27625 m³, az alsó tó kb. 19098 m³, a vöröskuti tó vizét zárva kellene tartani tisztán csak füzesetekre — az alsó tó vizét a használati vizszolgáltatásokra s viz erre elegendő lesz kellő vizgázdálkodási rendszer mellett ha t. i. a víz esli 10 óratól reggeli 5 óráig elzaratunk. A tó vizét szaporítani lenne hivalva a János-forrás. A költségek nagyjában 30000 ftra teszi, melyet törlesztési kölesönnel javasol törleszteni olyképpen, hogy a bevallott házbejövdelem minden forlnja után 1 krajczár vetetnek ki s a hiányzó összeg községi pótlókkal fedeztetnek.

A törvényhatósági bizottság 1888. évi október hó 11-én tartott közgyűlésében tárgyalta a polgármesteri előterjesztést, s beható tárgyalás után új bizottság elé utasította, melyet a polgármester enőkölte alatt: Farbaky István, Dr. Schenek István, Marschalkó Gyula, Dr. Bolmann István és Bernhard Adolf biz. tagokból alakított meg, utasításul adván, hogy ugy a tárgyalás alatt levő ivó és használati vízvezeték, valamint a Paradicsomhegy befutására s az ezekkel járó költségek fedezésére ajánlott módokat tárgyalja s s javaslatait a váro közgyűlés elé terjessze.

A polgármester a vízvezeték terveket állami műszaki közlegkel szerelte volna elkészíltetni (akkor még váromérnök hívaltal nem volt!) de a miniszterium ebbeli előterjesztését elutasította.

A vízvezetékgyé elkéltve egy-két lényegtelen közbeszó intézkedéstől megint elaludt s csak a követó évben került újból felszínre a költségelőirányzat tárgyalásánál, midőn Händel Vilmos érélyes intézkedéseket kért s a közgyűlés 1888. évi október hó 9-én 207/1888. sz. a. következő határozatot hozta: a vízvezeték fenntartására 1000 ftr fedezetet állapít meg s fontolóra vedn azon nagyfontosságú érdekeket, melyek a helyesen berendezett vízvezeték állal ugy a közegészségügy, mint a tűzrendészet szempontjából érintetnek, — valamint eloadajtatlanak találnak, hogy az ezen szempontokból a belvárosban fennálló hiányok mielöb megszünttettsenek, utasítja a város tanácsát, hogy az érgető vált vízvezeték kérdés megoldására vonatkozólag tett eddigi intézkedéseiről az ez ránt meghallgatandó szakértők véleményének, valamint az ezek által elkészített tervek és költségvetés előterjesztése mellett még a folyó évben kimerítő jelentést terjesszen be*.

Az első terv és költségvetés.

(*Farbaky-Cseti-féle tervek.*)

1889. évi január hó 9-én terjesztették be Farbaky István főbányatanácsos és akad. igazgató, jelenleg orsz. gyűl. képviselőnk és Cséti Ottó akad. tanár főbányatanácsos az általuk elkészített tervet és költségvetést.

Munkálatuk hosszu alapos tanulmányt igényelt ritka lelkiismeretességgel, igaz tudással és széleskörű tájékozottsággal oldották meg a kérdést, — mely kiváló érdemeikért a közgyűlés egyhangulag elismerését fejezte ki a tudós s a város ügyei iránt érdeklődést tanusított szakértőknek.

Tervezősk, mint utánna is annyi más — kivétel alá nem jutott ugyan, de fontos adatokat találnak tervezésükben s ezért észszerűnek vének, hogy azzal jelentésben hűvelhben foglalkozzau.

A tervezett nagyobbára Cséti Ottó főbányatanácsos vezelte, a számításokat és hasonló természetű tanulmányozást Farbaky István. Ő ugyanis Budapest, Pozsony és Győr városának vízvezetékét is tanulmányozta, de főképpen a eschországi Iglau városát, mely vízvezetékét szinten, miként Selmeczbányára tervezte — tavakból látta el.

Jegyzeteiben találjuk a következő adatokat.

Iglau vízvezetéké.

Iglau városának lakossága 23,000; 530 méter magasságban fekszik, a víz be volt vezetve 400 házba, a vízfogyasztás ellenörzését nélküli. Minden lakosra napenként 50 litert számítottak, valódi fogyasztás csak 27 liter. A vízvezeték létesítésének költsége 317,466 ftrót tett ki; fizetették minden ház után a házbernek 3%-a, boltok után 1%, egyndl több esap után minden további esap után 2 ftr, kertek után ha területük 200 m²-mérnél nagyobb — minden m² méter után 1 kr., fűrdőszobákért évente 5 ftr, egy fogatos koei után 5 ftr, két fogatu koei után 10 ftr, egy ló után 2 ftr, egy szarvasmarha után 1 ftr 50 kr., technikai czeokra, egy m³ 10 kr.

A tóke az első évben 4 1/2 %-ot hozott. A csövek vastagsága 50—300 mm., 24 m. nyomás alatt a 300 mm.-os cső óránként 180 m³ vizet szállít. Építette Corte és C. prágai cég.

Iglau mellett négy tó van — összesen 24.9 ha. felülettel. A főfótnak területe, melyből a vízvezeték lápkákozik 5 ha. köbterme 133,000 m³, mélysége a gát mellett 4.2 m. A többi tó együttlvé 350,000 m³ tart. A esapadék felfogatik 368 ha. = 3.68 m³ km. Az egész évi esapadék 10 évi állag szerint 579 mm. niből számításaik szerint a tavakba jut 193.7 mm. (December, január, február hóban 50%, márczius — május, szeptemher — november hónapokban 40%, június—augusztus hónapokban 25%) s így a 368 ha-ról 713,000 m³.

A vároközi vízvezetékhez számítások.

Lakosok száma 3000, napi szükséglet fejenként 50 literrel = 400 m³. A legrosszabb esetben 100 napra való vizet kell gyűjteni s így a fótnak 40,000 m³-t kell tartania, ezt elörjük ha a városi alsó-tó gátját hat méterrel emeljük és kellőképpen megvastagítjuk. A földmunka 25,000 m³ vagyis 31,405 forint.

A szükséges víz összeggyűjtésére kb. 1 km² = 1000000 m² áll rendelkezésre.

A csapadék mennyisége Dr. Schwartz Ottó szerint 33 évi átlagban 857 mm. és pedig:

januárban	551
februárban	474
márcziusban	515
aprilisban	600
májusban	850
juniusban	826
juliusban	759
augusztusban	913
szeptemberben	661
októberben	821
novemberben	800
decemberben	802

Ha a hasznosítható vizet akként számítjuk mint Iglauban, akkor:

december, jan. és februárban 50% =	913
márcz., máj., szept.—nov.-ben 40% =	1699
június—júliusban 25% =	624
	3236 mm.

1 km² területen 323600 m³ viznek felelne meg. Ha az évi esapadéknak csak negyed részét számítjuk felfoghatónak, kapunk 200000 m³ vizet, holott csak 365-szor 400 = 146000 m³ vizre van szükségünk. Ha 300 mm. esapadék fogatunk fel akkor elegendő fel négyzetkilómeter s nem kell messze terjedő árkokat építeni. Az így gyűjtött vízmennyiség ötször fölthető meg a tavat.

A tervezett vízvezeték vázlatos leírása.

Farbaky és Cséti a városi vízvezeték tervezésénél a bñol kiütések ki, hogy megfelelő források vagy kutak

hiányában városunk régen érzett vízhiányán csak ugy lehet segíteni, hogy a jelenleg is ivóvíz gyűjtésére használt fótnak medencéjét megfelelően nagyobbítjuk, vizet szűrő kamrákban tisztítjuk és észszerű csőhálózáttal a tervezett kutakba vezetjük.

A tervezett mű tehát állott volna 1. a bővített gyűjtő tóból, 2. a vizsűrítő kamrákból, 3. a csőhálózatból. A fótnedence bővítése 31406 ftr 80 kr. a szűrő kamrák építése 6682 „ 12 „ a csőhálózat 42150 „ 80 „ s így az összköltség 80762 „ 72 „ A tó lábánál vízszűrők tervezettek, itt helyeztettek volna el két szűrő, tiszta víz, lecsapoló és szelősztó kamrák. A szűrő kamrák méndegyke 40 m² területtel 24 óra alatt 400 m³ tiszta vizet képes szolgáltatni, ugy, hogy az egyik működése alatt a másik kűszíthető. A tervezelbe 30 hidránszt vettek fel, ezenkívül a 28 kutat is olyanok tervezték, hogy azok bármikor hidránszul is szolgálhassanak.

A Farbaky-Cseti-féle tervezés költségeinek elosztása.

A Farbaky-Cseti-féle tervezést bemutató (118—1898 sz.) polgármesteri előterjesztés felölette a szakértőknek a költségek elosztására nézve nyilvánított véleményeit is, a legigazságosabb kulesnak ajánlvá, hogy a város minden lakosa adóztassék meg a vízhasználat után és pedig, hogy a vízadó minden házra kivetltsék az alábbiak szerint:

- 1. oly házak tulajdonosai, melyekben 1—4 helyiség van, évenként minden lakrészt után 50 kr.
- 2. melyekben 5—10 szoba van 1 ftr,
- 3. melyekben 11—15 szoba van 1 ftr 50 kr.
- 4. melyekben 15 szobánál több van 2 ftr.

Az adó a házirtokosokra vetltsék ki, ezek azonban jogosítva legyenek a lakókra átharítani. (Folyt. köv.)

NYILT-TÉR.*

Foulárd-selyem 65 krtól

3 ftr 35 krig méterenként — japáni, kínai stb. legújabb mintázatok és szinekben, valamint fekete, felér és szines Heenebergselyem 45 krtól 14 ftr 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatok. **Privat-fogyasztóknak** póstábr és vámmentesen valamint hához szállítva — **mintákat pedig bősztufordultával** küldenek. 2

Heeneberg G. syelemgyárai (és, és kir. ud. szállító) **Zürichben.** — Magyar levelezés. Szövésbe kétszeres levélbűleg ragasztandó. —

* E rovat alatt közbötkért nem felelős a Szerk.

HIRDETESEK.

NINCS TÖBBÉ LÁBFÁJÁS

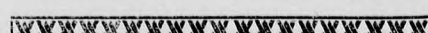
sem tyukszem, sem izzadó láb, sem bőrkeményedés, sem láb-daganat, sem fagyós láb, sem lábégés. Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki ezipőjét Dr. Högyes-féle az egész világon szabadalmazott Asbest talpbéléssel látja el.

Párja egyszeri 60 kr., kettős vastagságu 1 ftr 20 kr. Az Asbest talpbélésé kitűnőségét legjobbban bizonyítja, hogy a cs. és kir. közös-hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 2,2500 pár szállítattott.

Székűtildés esakis utánvéttel, vagy a pénz előleges bektildése és külön 10 kr. franco. Felvilágosítások és prospektusok, köszönet nyilvánítások ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéti társaság Budapest, VI., Sziv-uteza 18.

Viszont cladóknak megfelelő árengedmény.

HOMLOKZAT-FESTÉK-GYÁR

Kronsteiner Károly Bécs, III., Hauptstrasse 120. (Saját házában).

Az anyav éremmel kitüntetve.

Főhercegi és hercegi uradalmak, cs. és kir. katonal intézőségek vasutak, ipari-bánya, és gyári társulatok, építési vállalatok, építő-mesterek, ugyszintén gyári és ingatlan tulajdonosok szállítója. E honlokza-festékek, melyek mészhén feloldhatók, száraz állapotban poralakban és 40 különböző mintában különint 16 krtól felfelé szállítatnak, és a mi a festék szűrtisztaságát illoli, azonos az olajfestekkel.

Mintakártya, ugyszintén használati utasítás kívánatra ingyen és bérmertve küldetik.